

Všetci sme deti, všetci sme bratia

4. téma prípravy na X. Svetové stretnutie rodín v Ríme

V predchádzajúcom príhovore sme uvažovali o rodinnom živote ako o mieste, kde sa učíme žiť tak, aby láska bola normálnou súčasťou nášho života. Dnes budeme hovoriť o tom, ako sa navzájom potrebujeme a o hodnote bratstva, ktoré buduje rodinu, Cirkev i spoločnosť.

Na hodine náboženstva katechéta hovorí deťom pripravujúcim sa na prvé sv. prijímanie: „Predstavte si, že dnes prídete domov a poviete rodičom: «Mama, oco, idem sa osamostatniť. Prestáhnem sa do mesta a tam budem bývať sám v bytovke. Už nikoho nepotrebujem.»“ Aká bola reakcia detí? Smiech a slová: „To by sme určite nezvládli, však sme ešte malí!“

Všetci sme boli malí, boli deťmi. Možno si pamätáme na to, ako sme si v období detstva chceli byť dospelými, veľkými. Pravda je však taká, že deťmi svojich rodičov neprestávame byť nikdy. Ani vtedy, keď už sme dospelí a naši rodičia možno už ani nežijú. Byť dieťaťom je základnou a nevyhnutnou ľudskou skúsenosťou, ktorá nás sprevádza celý náš život. Dokonca aj Ježiš nám pripomína ba dokonca dáva podmienku byť dieťaťom, aby sme mohli vojsť do Božieho kráľovstva. Spomeňme si ako nám hovorí: „*Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva*“ (Mt 18, 3). Čomu nás chce naučiť skúsenosť toho, že sme deťmi? Zameriame sa na tri dôležité skutočnosti.

Prvá skutočnosť sa dotýka našej najhlbšej identity a súvisí s našim pôvodom. V istej rodine si raz rodičia spolu s malým synom Ferkom prezerali fotoalbum z ich svadby. Po chvíli prezerania si fotografií sa malý Ferko prekvapivo opýtal: „A kde som ja? Prečo nie som spolu s vami na fotkách?“ Rodičia mu odpovedali: „Ty si ešte nebol na svete.“ Malému to však nestačilo a prišla ďalšia otázka: „A kde som bol? Ako som sa dostal na svet?“ Takéto otázky neraz zaskočia a možno aj vyčaria úsmev na tvárach dospelých, no predsa sa za nimi skrýva túžba poznať pravdu o sebe, pravdu o svojom pôvode. Odkiaľ prichádzame na tento svet? Ferkovi rodičia si pritúlili syna k sebe a povedali mu: „Prv než si prišiel na tento svet bol si v srdci ocka, v srdci mamky a v srdci nebeského Otca.“ Ferkovi táto odpoveď úplne stačila a spokojne si prezeral fotoalbum ďalej. Skutočnosť toho, že sme deťmi nás učí, že život každého z nás nie je

nešťastnou náhodou, ale že **existujeme vd'aka láske. Láska nás predchádza**. Láska našich rodičov a láska Boha Otca prítomná v ich láske je príčinou našej existencie. Sme tu, lebo sme boli milovaní. „Skôr, než som ťa utvoril v matkinom živote, poznal som ťa, skôr, než si vyšiel z lona, zasvätil som ťa...“ (Jer 1, 5), hovorí Boh Jeremiášovi a každému z nás. V súčasnosti mnohí ľudia, aj pod vplyvom dvojročnej pandémie, či teraz prebiehajúcej vojny, podliehajú rôznym pochybnostiam o dobre samotného života, čo ich privádza do rôznych úzkostných stavov a depresí. Je veľa mladých ľudí, ktorí sa dnes pýtajú, či sa oplatí žiť v takomto svete. Kladú si otázku: „Čo je dobré na takomto živote?“ Táto otázka neraz prichádza tam, kde chýba istota lásky. Lásky, ktorá je väčšia ako náš život. Lásky, ktorá nás predchádza. Ak sme však presvedčení, že naši rodičia nás milovali skôr než sme začali existovať, pretože nás boli ochotní v láske prijať a ak sme uverili, že Boh sám si nás k životu vyvolil a povolal, už od večnosti, potom nás prítomnosť v Božom srdci oslobodzuje od úzkosti a dáva nám pocit istoty, že **sme od počiatku zakorenení v láske, že sme chcení, vyvolení, milovaní**. Skúsenosť „byť synom a dcérou ... nám umožňuje odhaliť (tento) najnezištnejší rozmer lásky.“ (pp. František, [Generálna audiencia](#)). Mať túto istotu, ktorá je potvrdzovaná každodennou skúsenosťou je zdrojom vnútorného pokoja a nádeje uprostred búrok života. To nás nevyhnutne privádza k druhej dôležitej skutočnosti, do ktorej nás skúsenosť byť deťmi vovádza. Tou skutočnosťou je naša závislosť na vzťahoch.

Áno, **k životu stále potrebujeme niekoho iného**. Dieťa a jeho život závisí od iných. Čím je menšie, tým viac je závislé od druhých. Ak máme byť deťmi aj v dospelosti, ako nás k tomu pozýva Ježiš, je to preto, aby sme si uvedomili, že pre náš plnohodnotný život nemôžeme prežiť izolovane, v logike individualizmu a egoizmu. Skúsenosť byť deťmi nás učí, že život má zmysel vtedy, keď sa oň delíme, keď ho zdieľame vo vzájomných vzťahoch. Vždy totiž potrebujeme pomoc, potrebujeme lásku, potrebujeme prijatie, potrebujeme odpustenie! A to nám nemôžu poskytnúť materiálne veci, ani zvieratá. To nám môžu dať naši blížni a náš Boh, ktorý je osobným Bohom.

V jednom svojom príbehu hovorí Ernest Hemingway o otcovi a jeho dospievajúcom synovi, ktorí žili v Španielsku. Keď sa ich vzťah narušil, syn Pablo odišiel z domu. Jeho otec po ňom pátral po celom Španielsku, ale nemohol ho nájsť. Nakoniec sa jeho poslednou nádejou stali noviny, v ktorých uverejnil inzerát takéhoto znenia: „Drahý Pablo, tento utorok na obed o 12.00, ma čakaj v našom meste pred hotelom Montana. Všetko som ti odpustil. Otec.“ V utorok čakalo pred hotelom 800 chlapcov s rovnakým menom. Čítali inzerát a všetci dúfali, že bol určený pre nich. Ako veľmi potrebujeme vzťahy založené na láske, ktorých predpokladom je prijatie a odpustenie. To zakúsila aj žena z dnešného evanjelia. Ježiš nám zjavuje tvár Boha, ktorý nikoho z nás, nech by bol akokoľvek hriešny, neodsudzuje, ale prijíma. Odsudzuje hriech. Aj nám, hovorí to čo žena: „Už viac nehreš.“ No zároveň tak ako ženu, prijíma aj nás. Vie, že sme závislí od prijatia, že sme závislí na odpustení, že sme závislí na vzťahoch lásky, preto nám adresuje slová: „Nik ťa neodsúdil? Ani ja ťa neodsudzujem. Odpúšťam ti.“ Potrebujeme sa navzájom. Je strašné a sklúčujúce cítiť sa nepotrebný a nechcený. Americký psychológ William James napísal: „Najdiabolskejší trest, aký by bolo možné vymyslieť, by bol ten, že by človeka pustili na slobodu v spoločnosti, kde by si ho absolútne nikto nevšimával. Predstavme si, že by sa nikto neotočil, keby sme niekde vošli, nikto by neodpovedal, keby sme prehovorili, nikto by sa nestaral o to, čo robíme. A keby nás každý, koho

stretne, úplne ignoroval a tváril by sa, akoby sme neexistovali, zanedlho by v nás narástlo bezmocné zúfalstvo, v porovnaní s ktorým by sa i to najkrutejšie mučenie javilo ako úľava.“

Tretou skutočnosťou, ktorú nás učí skúsenosť toho, že sme deťmi je **učiť sa žiť vo vzájomnom bratstve**. „*Všetci bratia*“, takto znie názov jednej z encyklik svätého otca Františka. Týmito slovami nás pápež pozýva „spoznať, vážiť si a milovať každého človeka bez ohľadu na jeho fyzickú blízkosť, bez ohľadu na to, na ktorom mieste sveta sa narodil alebo kde býva“ (FT 1). „«Brat» a «sestra» sú slová v kresťanstve veľmi obľúbené. A vďaka rodinnej skúsenosti týmto slovám rozumejú všetky kultúry a všetky epochy. Bratské puto má osobitné miesto v dejinách Božieho ľudu, ktorému sa zjavuje uprostred živej ľudskej skúsenosti. Žalmista ospevuje nádheru súrodeneckého puta: «*Aké je dobré a milé, keď bratia žijú pospolu.*» (Ž 133, 1) Je to pravda, bratstvo je nádherné“ (pp. František, [Generálna audiencia](#))!

Krásne a pritom jednoducho o ňom hovorí príbeh Abraháma a Lóta. Obaja boli bohatí, mali veľké stáda tiav, volov, oslov a oviec. Medzi pastiermi Abraháma a Lóta vznikli nezhody o studne a pastviny. Abrahám priateľsky povedal Lótovi: „Zanechaj tieto rozbroje medzi mnou a tebou, medzi mojimi a tvojimi pastiermi. Sme predsa bratia: Či sa pred tebou nerozprestiera voľný celý kraj? Radšej sa odlúč odo mňa! Ak ty chceš ísť doľava, ja pôjdem doprava, ak ty doprava, ja pôjdem doľava.“ (Gn 13, 8-9) To je láska, ktorú sv. Pavol nazýva bratskou. Takejto láske sám Boh udeľuje svoje požehnanie. A práve rodina je prvým miestom, kde sa tejto láske učíme. V základe slova *súrodenec* je prítomné slovo *rod*. To naznačuje, že brat a sestra majú ten istý rod, tých istých *rodičov*. To, čo ich spája a dáva hodnotu ich vzťahom nie je majetok, ani nič vonkajšie a materiálne, ale tá istá láska, ktorá ich povolala k tomu istému životu. Preto byť bratom, byť sestrou je hodnotou samou o sebe. A túto hodnotu, tento poklad je potrebné si chrániť a budovať. Môžu nás k tomu povzbudiť slová sv. otca Františka: „Bratstvo v rodine žiari osobitým spôsobom vtedy, keď vidíme starostlivosť, trpezlivosť a láskavosť, s akou je zahŕňaný slabší, chorý či postihnutý braček či sestrička. Bratov a sestier, ktorí takto konajú, je veľmi mnoho na celom svete a možno dostatočne neoceňujeme ich veľkodušnosť. A keď je v rodine mnoho súrodencov ... tí starší pomáhajú otcovi a mame postarať sa o menších. Toto je pekné, táto pomoc medzi súrodencami. Mať brata, sestru, súrodencu, ktorý ťa má rád, je silnou skúsenosťou, nezaplátiteľnou a nenahraditeľnou“ (pp. František, [Generálna audiencia](#)). Poďakujme pri dnešnej sv. omši Bohu za dar našich súrodencov.

Život v rodine, medzi súrodencami sa však stáva školou, ako nazívať v spoločnosti i v Cirkvi. „Možno si to vždy neuvedomujeme, ale **práve rodina vnáša do sveta bratstvo!**“ (pp. František, [Generálna audiencia](#)). City bratskej lásky žité a zakusované vo vlastnej rodine sa skrze výchovu prenášajú na celú spoločnosť a na vzťahy medzi národmi. (porov. pp. František, [Generálna audiencia](#)). Všetci máme jedného Otca, toho, ktorý je na nebesiach a ktorého spolu s Ježišom, našim bratom, my kresťania vzývame slovami: „Otče **náš**.“ Nie, „Otče môj.“, Ale „Otče **náš**.“ Všetci sme jednou veľkou rodinou. Tá bude natolko silná a jednotná, nakoľko silná a jednotná bude moja konkrétna rodina. Čím viac lásky sa žije v konkrétnych rodinách, tým viac ju môžeme vnímať aj v našej spoločnosti.

Jeden starobyľý príbeh hovorí o tom, ako istý starý rabín sa spýtal svojich žiakov: „Kto z vás by mi vedel povedať, ako možno rozoznať chvíľu, v ktorej sa končí noc a začína deň?“

„Ja by som povedal“, odvetil jeden zo žiakov, „že vtedy, keď by som uvidel v diaľke zviera a mohol by som povedať, či je to ovca alebo pes.“ „Nie!“, odpovedal rabín. „Začiatok dňa“, odpovedal druhý žiak, „mohol by byť vtedy, keby som videl v diaľke strom a mohol by som povedať, či je to figovník alebo broskyňa.“ „Tiež nie!“ odpovedal rabín. „Akože teda možno vedieť, kedy sa končí noc a začína deň?“ pýtali sa ho žiaci. „Vtedy“ odpovedal rabín slávnostne, „keď sa pozrieš do tváre kohokol'vek a uvidíš, že ti je bratom! Lebo ak sa ti to nepodarí dosiahnuť, budeš v noci aj vtedy, keby svietilo to najsilnejšie poludňajšie svetlo.“

Áno, vždy, keď prestávaš v tvári druhého rozpoznať svojho brata či sestru, vstupuje do tvojho sveta tma. „Koľkí súrodenci sa pohádali kvôli drobnostiam, alebo kvôli dedičstvu a potom sa viac spolu nerozprávajú, viac sa nepozdravia... A toto je nepekné. Byť súrodencami je veľká vec.“, hovorí pápež František. „Myslíte na to, že všetci súrodenci boli počas deviatich mesiacov pod srdcom tej istej mamy, že pochádzajú z maminho tela! Bratstvo sa nesmie ničieť. ([Generálna audiencia](#)).

Aké príznačné sú tieto slová práve dnes, keď je toľko rodín rozdelených, keď sa diabli podarilo rozdeliť aj samotných veriacich a keď už vyše mesiaca zakúšame hrôzy vojny, ktorou ako to zaznelo z úst svätého otca v [modlitbe zasvätenia](#) „sme zničili záhradu zeme, hriechom sme zranili srdce nášho Otca, ktorý chce, aby sme boli bratmi a sestrami. Stali sme sa ľahostajnými voči všetkým a všetkému okrem seba. ... Stratili sme ľudskosť, premárnili sme mier. Stali sme sa schopnými všetkého násilia a ničenia.“ Preto opäť tu a teraz s hanbou hovoríme a s bážňou prosíme: „Odpusť nám, Pane!“ V tejto temnej hodine nám príď na pomoc Matka a poteš nás... Naliehavo potrebujeme tvoj materinský zásah. Kráľovná ľudskej rodiny, ukáž ľuďom cestu bratstva.“ Amen.

Otázky na zamyslenie:

- 1) Je strašné a skl'učujúce byť alebo cítiť sa nepotrebný a nechcený. Čo konkrétne znamená konať tak, aby sa každý v našom spoločenstve cítil potrebný? Uvedomujem si, že ma Boh vždy chcel a počíta so mnou?
- 2) Všetci sme Božie deti a zostávame závislí od pomoci, lásky a odpustenia Boha i našich blízkych. Nemal som túžbu byť od všetkých nezávislý? Nepremáha ma individualizmus a egoizmus?
- 3) Mám okolo seba ľudí, o ktorých môžem povedať, že sú mi ako vlastný brat či sestra? Snažím sa byť aj ja takým pre druhých?
- 4) Keby som zhodnotil svoje rodinné a súrodenecké vzťahy, mohol by som o nich tvrdiť, že prispievajú k pokoju a porozumeniu medzi ľuďmi celého sveta?